

²blackdot

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

14 Nisan 2025

TEMA GRUP

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: **Hakan Çalışkantürk**

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

ABD YENİ GÜMRÜK VERGİLERİNİ ASKIYA ALDI. - AMA ÇİN HARIÇ !**Durum**

ABD Başkanı Trump, tartışmalı gümrük vergisi paketinin büyük bir bölümünü 90 günlüğüne askıya aldığını duyurdu. Hazine Bakanı Scott Bessent, önümüzdeki hafta 70'ten fazla ülkeyle gümrük vergisi anlaşmaları üzerine görüşüleceğini söyledi. ABD'den yapılacak ithalata yüzde 84'lük gümrük vergisi getiren Çin içinse gümrük vergileri tekrar artırılarak yüzde 125'e çıkarıldı. Beyaz Saray ayrıca Çin'in fentanil üretimindeki rolüne atfen ilave %20'lik bir tarife daha ekledi; böylece Çin'e toplam vergi oranı fiilen %145'e ulaştı. Peki atılan bu geri adımın ve Pekin'e karşı sergilenen katılgın nedeni ne?

Yorum

Trump yönetiminin gümrük vergileriyle ilgili aldığı bu iki yönlü karar – bir yandan birçok ülkeye karşı yumuşama, diğer yandan Çin'e yönelik sertleşme – stratejik ve çok katmanlı bir dış ticaret ve jeopolitik hamle olarak yorumlanabilir. Bu geri adımın ve eşzamanlı Çin'e karşı uygulanan sert politikanın birkaç temel nedeni var.:

1. Müttefikleri Kaybetmeden Çin'e Karşı Koalisyon Kurma Arayışı

- ABD, Trump döneminde “Önce Amerika” politikasıyla birçok ülkeyle ticari gerilim yaşamıştı. Ancak Çin'e karşı yalnız hareket etmenin etkisiz kaldığı anlaşılınca, Washington 70'ten fazla ülkeyle görüşmeler planlayarak ticaret alanında bir "ittifak" oluşturmayı amaçladı.
- Avrupa, Japonya, Güney Kore gibi geleneksel müttefiklerle ilişkiler yeniden düzenlenmek isteniyor.
- Bu ülkelerin desteğiyle Çin'e karşı daha etkili bir ekonomik baskı uygulanması hedefleniyor.

2. ABD Ekonomisindeki Baskılar ve İç Politika Dinamikleri

- **Trump yönetiminin yüksek vergileri özellikle Amerikan sanayisini koruma amacıyla gündeme gelmişti. Ancak:**
 - ✓ Artan ithalat vergileri nedeniyle enflasyonist baskılar ve üretim maliyetlerinde artış yaşandı.
 - ✓ Amerikalı çiftçiler ve sanayiciler, ithal girdilere yüksek vergi ödemek zorunda kaldıklarından Trump yönetimine baskı yaptı.
 - ✓ 2025 seçimleri yaklaşırken hızla belirginleşen orta sınıf seçmeni kaybetmeme kaygısı, bazı geri adımları beraberinde getirdi.

3. Çin'e Karşı Kararlılık Mesajı: Sinyal Gönderme Stratejisi

- **Trump yönetimi geri adım gibi görünen bu süreçte Çin'e yönelik tavrını daha da sertleştirerek bir denge politikası izliyor:**
 - ✓ Çin'in “Devlet destekli teknoloji transferi”, “adil olmayan ticaret uygulamaları” ve “casusluk faaliyetleri” gibi konular uzun süredir eleştiriliyordu.
 - ✓ İthalata %125 gibi rekor bir gümrük vergisi uygulanarak, Çin'e karşı caydırıcılık artırılıyor.
 - ✓ Aynı zamanda müttefiklere “Sizle iş birliğine açığız, ama Çin'e karşı netiz” mesajı verilmiş oluyor.

4. Jeopolitik Rekabetin Ekonomik Araçlarla Yürütülmesi

- **Bu karar yalnızca ekonomik değil, jeopolitik bir stratejinin parçası olarak da okunabilir:**
 - ✓ Çin'in "Kuşak ve Yol" projesi ve Asya-Pasifik'teki etkisi, ABD tarafından uzun süredir bir tehdit olarak görülüyor.
 - ✓ Yüksek vergi politikası, Çin mallarının küresel pazardaki rekabet gücünü azaltmayı hedefliyor.
 - ✓ Ayrıca ABD, Çin'in yarı iletkenler, yapay zekâ ve kritik mineraller gibi stratejik alanlardaki yükselişine karşı ticaret bariyerleriyle karşı koymaya çalışıyor.

Sonuç

Trump yönetiminin bu hamlesi, yüzeyde "geri adım" gibi görünse de daha büyük bir satranç hamlesinin parçası. Bu kararlarla, müttefiklerle köprüler yeniden kurulmaya çalışılırken, Çin'e karşı ekonomik ve siyasi baskı dozajı artırılıyor. Bu dinamiklerin önümüzdeki aylarda küresel ticaret sisteminde yeni ittifaklar, tedarik zinciri kaymaları ve jeopolitik kırılmalar yaratması olası.

Değerlendirme^{1,2}

Trump'ın 2025 yılında aldığı gümrük vergisi kararı, küresel ekonomi ve diplomasiyi sarsan cesur ama riskli bir hamledir. Bir yandan ABD'nin onlarca yıllık ticaret politikasında görülmemiş oranda tarifelerle “**şok ve dehşet**” stratejisi uygulanmış; diğer yandan bu strateji planlı bir geri adım ile müzakereye alan açmıştır. 90 günlük tarife molası, Trump'ın “tehdit ve sonra müzakere” yaklaşımının bir tezahürü olarak, ABD'ye kısa vadede nefes alma ve ilişkileri yeniden tanımlama imkânı vermiştir. Scott Bessent liderliğinde başlatılan yoğun diplomasi trafiği, ABD'nin müttefiklerini yanına çekme ve Çin'i yalnızlaştırma çabasına işaret ediyor³.

Bu süreçte ABD, geleneksel ittifaklarını zorlasa da tamamen koparmadı; aksine ekonomik çıkarlar için yeniden pazarlık masasına oturttu. Çin ile yaşanan gerginlik ise, ticaret savaşını adeta küresel bir bilek güreşine dönüştürdü. %125 (toplamda %145) gibi rekor tarifeler ve %84 misillemelerle iki dev ekonomi karşılıklı yaralar aldı.^{4,5}

ABD ekonomisi, bu hamlenin yansımalarını ithal malların pahalılaşması, enflasyonist baskı, ihracat kayıpları ve finansal dalgalanmalar şeklinde hissetti. Sanayi ve tarım sektörleri özellikle etkilendi; sanayi yüksek maliyet ve belirsizlikle boğuşurken, tarım kesimi pazar daralması sorunu yaşadı. Yine de Trump yönetimi bu zorlu dönemde bazı kazanımlar elde etmeyi umarak hızlı müzakereler yürüttü.

Dış politika boyutunda, Trump'ın kararı ABD'nin güç politikasını vurguladı: Ticaret ortaklarına sert yaptırımlar uygulayarak ABD'nin çıkarlarını dikte ettirmeye çalışmak ve rakip gördüğü Çin'i tecrit etmek. Bu strateji, müttefiklerde kısa vadeli tavizler koparsa da uzun vadede ABD'ye duyulan güveni sorgulattı ve alternatif arayışları tetikledi. Küresel ticaret sistemi, bu dönemde ciddi bir sınavdan geçti; çok taraflılık ilkesi yerini büyük güçlerin bilek güreşine bıraktı. Trump'ın 2025 tarifeler kararı, etkileri itibarıyla hem ekonomik hem jeopolitik sonuçlar doğurarak tarihe geçti. Önümüzdeki dönemde kritik soru, 90 günlük sürenin kalıcı anlaşmalarla sonuçlanıp sonuçlanmayacağıdır. Eğer Trump yönetimi müttefiklerle kayda değer anlaşmalar imzalayıp cepheyi konsolide ederse, Çin üzerinde baskı artacak ve belki Pekin'i de masaya çekebilecektir. Böylece küresel piyasalarda bir miktar istikrar sağlanabilir.

Aksi takdirde, yani 90 gün sonunda anlaşma çıkmaz ve tarifeler tam kapsamıyla geri dönerse, küresel ticaret savaşının daha sert ikinci raundu başlayacaktır. Bu durumda dünya ekonomisini resesyona sürükleyecek kadar ciddi bir kriz tetiklenebilir, zira hem ABD hem diğer ekonomiler böylesine yaygın bir tarife duvarından büyük zarar görür.

Sonuç itibarıyla, 2025'te Trump'ın tarifeleri askıya alıp Çin'e yüklenme kararı, yüksek riskli bir pazarlık oyunu olarak değerlendirilebilir. Önümüzdeki aylarda diplomasinin başarılı olup olmayacağı, bu hamlenin nihai olarak ustaca bir stratejik manevra mı yoksa küresel ekonomik istikrarı bozan bir hata mı olduğunu ortaya koyacaktır. Şimdilik görünen, ABD'nin geleneksel ticaret politikasından radikal sapmalar içeren bu dönemin, dünya ticaret tarihine çalkantılı bir sayfa olarak yazıldığıdır.

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

¹ <https://www.foxbusiness.com/economy/scott-bessent-says-up-70-nations-want-negotiate-over-trumps-tariffs>

² <https://www.reuters.com/business/trump-trade-team-chases-90-deals-90-days-experts-say-good-luck-with-that-2025-04-12>

³ <https://www.reuters.com/world/us/bessent-says-trump-can-likely-reach-tariff-deals-with-us-allies-2025-04-09>

⁴ <https://www.pbs.org/newshour/world/china-reaches-out-to-other-nations-as-trump-lays-on-tariffs>

⁵ <https://www.investopedia.com/which-countries-are-retaliating-and-which-are-negotiating-trump-s-tariffs-update-11711796>